

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Jitky Zavřelové a Milana Podhrázkého v právní věci žalobkyně: **G. A.**, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1643/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2020, čj. MV-58354-4/SO-2020, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2020, čj. 3 A 69/2020-67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně podala 12. 4. 2018 žádost o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění na území podle § 44a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Ministerstvo vnitra jako správní orgán I. stupně tuto žádost zamítlo rozhodnutím ze dne 6. 11. 2019, čj. OAM-6768-31/DP-2018. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které žalovaná shora označeným rozhodnutím zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí žalované žalobu. Tu podala společně se svým manželem a jejich dvěma dětmi, společná žaloba tedy mířila proti čtyřem obdobným rozhodnutím žalované. Městský soud následně unesením ze dne 5. 6. 2020, čj. 3 A 64/2020-89, vyloučil žalobu žalobkyně k samostatnému projednání.

[2] V návaznosti na výzvu k zaplacení soudního poplatku za žalobu žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků, městský soud však shora označeným

usnesením žalobkyni osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Městský soud konstatoval, že žalobkyně ve své žádosti, připojených dokumentech a vyplněném formuláři uvedla, že zaplacení poplatků za čtyři žaloby a čtyři návrhy na přiznání odkladného účinku žaloby (celkem 16 000 Kč) představuje pro její rodinu značnou zátěž. Hlavní výdaje rodiny žalobkyně tvoří poplatky spojené s vlastnictvím bytu v Praze ve výši 5 370 Kč měsíčně, příjmy za rok 2019 však podle tvrzení žalobkyně plynuly jen ze zisku společnosti International Legal Consulting s. r. o. ve výši 9 303 Kč. Údaj o příjmu považoval městský soud za zcela nevěrohodný, jelikož z této částky nemohla čtyřčlenná rodina v roce 2020 vyžít. Stejný nepoměr mezi ziskem a uvěřitelnými výdaji domácnosti platí i ohledně zisku této společnosti i v předchozích letech (roky 2017 a 2018). Městský soud dále upozornil, že žalobkyně v roce 2013 při příjezdu rodiny do ČR zakoupila byt v Praze, který není zatížen žádným zajišťovacím právem. Původ prostředků na koupi bytu však žalobkyně nijak nevysvětlila a stejnými neurčitými odkazy na „úspory“ vysvětlovala i hrazení běžných výdajů v dalších letech. Všechny tyto skutečnosti pak vedly městský soud k závěru o nevěrohodnosti tvrzení o finanční situaci rodiny.

[3] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. V ní stěžovatelka označuje závěry městského soudu za spekulativní a ignorující životní situaci rodiny. Stěžovatelka od května 2020 nemá pobytové oprávnění, tudíž nemůže získat ani povolení k zaměstnání. V minulosti jí získání práce komplikoval nejistý pobytový status, a v současnosti potíže rodiny zhoršují komplikace s epidemií COVID-19. Rodina již veškeré úspory utratila během řízení o prodloužení pobytu na území v ČR během let 2018 až 2020. Rodina sice vlastní byt, ten je ale určen k bydlení rodiny, a jsou s ním spojeny náklady ve výši 5 370 Kč měsíčně. Pro rodinu je tak nemožné zaplatit čtyři soudní poplatky celkem ve výši 16 000 Kč, což vytváří překážku pro přístup k soudu podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V této souvislosti stěžovatelka odkázala na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 6. 2001 ve věci č. 28249/95 *Kreuz proti Polsku*, podle kterého ESLP klade přísnější požadavky na zamezení přístupu k soudu kvůli soudnímu poplatku, pokud jde o případy jednotlivců žalujících stát pro nezákonný postup. Závěrem stěžovatelka upozornila, že v důsledku nepřiznání odkladného účinku žalobě v červnu 2020 musela rodina opustit území ČR.

[4] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve k otázce zaplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost a splnění podmínky dle § 105 odst. 2 s. ř. s. spočívající v povinném zastoupení stěžovatele advokátem, připomíná, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu, s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí, nevzniká stěžovateli poplatková povinnost a stěžovatel v řízení o kasační stížnosti nemusí být zastoupen advokátem (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[6] Na to Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení kasační stížnosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Podstatou podané kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatelky se způsobem, jakým městský soud rozhodl o její žádosti o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelka však opakuje stejné argumenty, které již uplatnila před městským soudem v samotné žádosti

pokračování

o osvobození od soudních poplatků a v navazující korespondenci s městským soudem. Proti odůvodnění usnesení městského soudu pak brojí odkazem na skutečnost, že je spekulativní, a nebralo v úvahu životní situaci rodiny.

[8] V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za nutné připomenout, že účelem institutu osvobození od soudních poplatků je ochrana práv účastníka řízení, pokud by mu mohla vzniknout vážná újma na jeho právech v důsledku nedostatku finančních prostředků, který by mu v důsledku neschopnosti zaplatit soudní poplatek bránil účinně chránit svá práva v řízení před soudem. Smyslem tohoto institutu není kompenzovat navrhovateli (stěžovateli) finanční zátěž spojenou se soudním řízením, ale zajistit přístup k soudu. Navrhovatel žádající o osvobození od soudních poplatků nicméně musí osvědčit, že jsou v jeho případě splněny zákonem stanovené předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Je tedy podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky k zaplacení soudního poplatku. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře vyslovil, že „*povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50). V takovém případě soud účastníku řízení osvobození od soudních poplatků nepřizná. Soud osvobození od soudních poplatků nepřizná ani tehdy, jsou-li údaje sdělené účastníkem řízení nevěrohodné, popř. neúplné (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88).

[9] Bylo tak na stěžovatelce, nikoliv na soudu, aby uvěřitelným způsobem vysvětlila své příjmy a výdaje. To stěžovatelka nesplnila přes výzvu městského soudu, který ji k tomu po obdržení vyplněného formuláře vyzval přípisem z 21. 9. 2020, čj. 3 A 69/2020-62. Na tuto výzvu stěžovatelka reagovala přípisem z 14. 10. 2020. V něm však opakovala neurčitá tvrzení, že byt v roce 2013 zakoupila z úspor, následně žila rodina primárně také z úspor s určitou pomocí matky. Takové tvrzení je však nelze považovat za tvrzení, kterým by stěžovatelka v potřebném rozsahu objasnila majetkovou situaci její rodiny.

[10] Případný není ani odkaz na čl. 6 Úmluvy a rozsudek ESLP ve věci *Kreuz proti Polsku*. V této věci shledal ESLP za excesivní povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši odpovídající zhruba jedné celoroční mzdě, přičemž polské soudy argumentovaly, že stěžovatel měl jako podnikatel dopředu ve svém podnikání počítat s náklady na soudní spory, a tudíž není na místě soudní poplatek dále snížit (viz bod 62 tohoto rozsudku). Teprve v tomto kontextu ESLP upozornil, že nešlo o běžný obchodní spor, ale o náhradu škody vyvolanou činností správních orgánů, a samu o sobě kontroverzní úvahu o vyšších nárocích na podnikatele tedy nelze použít – navíc se polské soudy dostatečně nezabývaly důkazními prostředky stěžovatele o jeho majetkové situaci (bod 63 rozsudku).

[11] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal stěžovatelkou uplatněné námitky nedůvodnými, a kasační stížnost proto dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalované, která měla ve věci úspěch, nevznikly náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 17. února 2021

Petr Mikeš
předseda senátu